

Cal Baraut

Gisclareny

Ubicació

Comarca:	Berguedà
Lloc/Adreça:	Al Clot del Pou a ponent de Cal Prim i al nord oest del veïnat del Roser al costat del camí ral.
Emplaçament	Pista de Bagà a Gisclareny (PK.13) seguir direcció el Roser. Passat cal Prim a la dreta
Alçada:	1307
Coordenades:	
Latitud:	42.24958
Longitud:	1.78181
UTM Est (X):	399507
UTM Nord (Y):	4678206

Classificació

Número de fitxa	08093 - 94
Àmbit:	Patrimoni immoble
Tipologia	Jaciment arqueològic
Estil / època:	Medieval Modern Popular
Segle	XIV-XVIII
Estat de conservació	Dolent
Notes de conservació:	Completament arruïnada i coberta de vegetació
Protecció	Inexistent
Número inventari	Sí. IPA. 3355
Generalitat i altres inventaris	
Accés	Fàcil
Ús actual:	Sense ús
Titularitat	Privada
Titular:	08092A005000570000YH
Fitxes associades:	
Cal Prim	
Autoria de la fitxa	Pere Cascante i Torrella

Descripció

Ruïnes de la casa de cal Baraut (Cal Braut) situades a l'oest de cal Prim (fitxa 93) a la zona del veïnat del Clot del Pou i a llevant de Cal Jovell. La casa forma part de les tres masies que hi ha a la zona del Clot i a diferència de les altres dues està completament arruïnada. Amb tot es pot identificar encara la seva antiga distribució formada per dos volums principals; la casa i la pallissa separades per l'espai de l'era tancada darrere un mur o baluard de pedra i voltat de coberts i annexos Malgrat la seva ruïna es conserven algunes imatges antigues de Gisclareny que mostren encara aquesta construcció dempeus. Segons una imatge antiga publicada en el blog de "Què fer a Gisclareny" i mal denominada com a mas Caselles, es pot veure encara com el cos principal de la masia era de planta rectangular, de tres cossos i estava compost per una planta baixa, 1 pp i unes golfes cobertes amb teulada a dues vessants de teula ceràmica àrab damunt de cavalls i llatges de fusta i amb el carener perpendicular a la façana principal orientada a migdia. La façana principal s'orientava a migdia i hi havia un predomini del buit respecte el massís ja que bona part de la façana, llevat de la crugia de més a llevant estava ocupada per eixides de fusta que li donaven una imatge molt característica i típica de les masies de Gisclareny. A grans trets la façana es distribuïa mitjançant sèries de balcons de fusta separats per pilars de maçoneria que definien uns trets horitzontals i únicament hi havia com a part plena la crugia est que estava ocupada per petites finestres allindades en fusta. La porta d'entrada es situava en aquesta part també i estava resolta de la mateixa manera. Pel que fa a les façanes laterals i de tramuntana desconeixem com haurien estat distribuïdes ja que la imatge conservada no es pot veure. Tampoc sabem com s'organitzava l'interior malgrat que encara es pugui endevinar que a la planta baixa hi hauria hagut les quadres, al primer pis el menjador, sala d'estar i cuina i a la planta de sota teulada les golfes amb les pallisses. Avui dia es pot endevinar alguna divisió i paret interior, així com també alguna paret revestida de morter i enlluït de color blau. L'aparell és de maçoneria de carreus de pedra mall treballada i escairada, unida amb argamassa de calç de color marró i terrós i únicament són en pedra picada les cantonades i algun bastiment de les obertures. Segons es desprèn de la imatge antiga també hi havia algunes parts construïdes amb aparell de tàpia. El segon cos es situava a la part de ponent i estava separat del volum principal de la casa mitjançant l'era de batre el gra. Aquesta construcció o pallissa tenia una planta més aviat rectangular, i distribuïda en una única planta coberta amb teulada a dues vessants i amb el carener perpendicular a la façana principal orientada a migdia mirant a l'era. Tal i com acostuma a passar en aquestes construccions, les façanes són completament cegues o amb poques obertures llevat de la principal que és completament oberta abraçant tota l'amplada de l'edifici i amb un pilar central que sosté la biga i el carener. L'aparell és amb fàbrica de maçoneria de carreus de pedra mal treballats i escairats, units amb argamassa de calç i col·locats en filades més aviat irregulars. Avui dia d'aquest segon cos o volum només en resta el seu perímetre ja que està completament cobert de vegetació. Tot el perímetre de la casa estava tancat darrere un mur de maçoneria que a manera de baluard delimitava l'espai domèstic de la zona de conreus. L'accés era per un portal situat davant de la façana aixoplugat sota una petita teulada de teula ceràmica que en protegia l'entrada.

Observacions:

Segons el catàleg de les masies del terme de Gisclareny aquesta casa "forma part del conjunt del Clot del Pou" i segons comenten " Les seves dimensions semblen però més pròpies a les masies d'un moment anterior, el dels masos de la baixa edat mitjana i inicis de l'era moderna; i el fet d'estar implantada al bell mig de les terres més bones de la vall de la muntanya l'allunya també de la pobresa en que es va desenvolupar aquell model (masia d'època moderna)". DD.AA (2007). En una imatge o postal antiga de Gisclareny des del Clot del Pou es pot veure la masia de Cal Prim en primer terme i al seu darrere cal Baraut amb els dos cossos perfectament conservats i amb la teulada sencera, Adossat a

l'extrem sud-oest hi havia un cos rectangular o pallisses cobert amb teulada a un sol vessant i amb àmplies obertures tapades amb posts de fust. Aquesta postal de mitjans dels anys '50 o '60 és una imatge en blanc i negre acolorida i resulta ser anterior a la publicada del "mas caselles" ja que aquest cos, en aquesta darrera havia desaparegut.

Història

Sembla que l'origen d'aquest mas podria remuntar-se en època medieval. La seva posició i situació respecte l'orografia del terreny i la proximitat amb el camí ral de Bagà a Gòsol passant per Gisclareny i Coll de la Bena reforcen aquesta hipòtesi. Amb tot i malgrat que el terme de Baraut no apareixi fins el 1756 (Martín, E, 2005) pensem que l'origen de la casa pot ser medieval. De fet el mateix autor esmenta la presència d'un seguit de masos d'època medieval com ara el mas Asen atribuït al mas del clot o cal Prim (fitxa 93), el mas castell a Espunya, el mas Over o Alber, el mas Coll i el mas Carbonell situats molt a prop del coll de la Bena segons Martín a través d'un document conservat a l'arxiu municipal de Gisclareny (Martín E; 2005 p.64). Registre hipotecas. D'aquests tres masos llevat del mas coll que Martín interpreta com a cal Pallaró del Coll de la Bena els altres dos possiblement es podrien correspondre amb l'emplaçament de cal Baraut ja que es situen entre el clot del Pou i el Coll de la Bena. La resta es fa difícil de situar-los tot i que molt possiblement el mas Over o el mas Carbonell al·ludeixin amb el lloc referit. Val a dir que ja sigui un com també l'altre eren propietat de la família Coll llevat del mas Over que era de la família Calla. Les dues famílies posseïen la majoria dels masos de Gisclareny i a finals del segle XV es van traslladar a Bagà. El terme Baraut apareix a partir de 1756. De fet en un document referent als censos i pagadors dels senyors de Pinós que E. Martín va trobar a l'arxiu de l'abadia de Poblet esmenta que Esteve Baraut pagava 1 cens per la casa. Tot i així al cadastre de 1776, conservat a l'arxiu històric de Gisclareny no especifica a qui pertanyia la casa ja que aquest cadastre és amb el nom dels propietaris de les cases i no sabem qui hi residia. El document que fa referència a l'amillament de Gisclareny i datat de 1863 esmenta que el cap de família de la casa era Francesc Marginedas, estava habitada per cinc persones majors de 7 anys, pagava 140 ras de contribució rural i 80 per als caps de bestiar. Aquesta casa va sobreviure el flux migrador de principi del segle XX. La casa va quedar deshabitada en els anys de la post guerra. Actualment està completament arruïnada.

Bibliografia

CABALLÈ CANTALAPIEDRA, F (1995). Les tres-centes cases de Gisclareny. Albí. ; GENERALITAT DE CATALUNYA. Mas Caselles. Inventari de Patrimoni Arquitectònic de Catalunya. MARTÍN, E (2005). Una mirada sobre la història de Gisclareny. P. 66. AHG. Cadastre de 1776. ACA. Llibrets de compliment pasqual. Amillament de 1863. Extret de Martín, E; 2005. Annex 21.; ACBR. Registre de les Hipotecas. DDAA (2007) Catàleg específic de masies i cases rurals de Gisclareny

